

## Výzkum mezi bývalými vzdělavateli a vzdělatelkami

V rámci hledání možností pro zvýšení kapacit a další změny ve skautské vzdělávání proběhl v září a říjnu 2025 malý výzkum, jehož cílem bylo porozumět možnostem bývalých vzdělavatelů a jejich motivaci pro případný návrat do vzdělavatelské role.

Tato zpráva stručně popisuje metodologii výzkumu a shrnuje získaná zjištění.

Jako metoda byla využita série online fokusních skupin (dále FG), kterým předcházel cílený telefonický screening. Jde o kvalitativní průzkum, jehož výsledky ukazují, jaké motivy a fenomény se ve skupině respondentů objevují. Výsledky ale není možné kvantifikovat nebo zobecňovat na širší skupinu, což je v souladu s kvalitativním přístupem.

### Výběr a získávání respondentů

Exportem ze skautISu jsme získali seznam 210 držitelů IK/OČK, kteří v letech 2019–2023 působili v některé vzdělávací akci (dále VzA), ale v posledních dvou letech již nejsou v žádném vzdělávacím týmu evidováni. Seznam byl následně upraven - mj. byly vyřazeny osoby výrazně vyššího věku, působící na ústředí nebo ty, které prokazatelně na VzA působí, jen nejsou ve skautISu z nějakého důvodu vedeny. Výsledný seznam tak tvořilo 168 potenciálních respondentů.

Ve druhé polovině září jsme provedli 60 telefonických pokusů, přičemž jsme dbali na genderovou vyváženost oslovených. Celkem 19 pokusů o kontakt bylo neúspěšných – volání telefon nezvedli, neměli zájem o rozhovor, popř. smluvený zpětný kontakt následně neproběhl. Telefonické rozhovory ověřovaly, zda dotyční skutečně aktuálně nepůsobí na kurzu (a jsou tedy vhodnými respondenty), mapovaly jejich předchozí roli v týmech kurzů a důvody ukončení vzdělavatelské role. Proběhlo základní představení aktuálních záměrů ve vzdělávání, resp. možných implementací vznikající vize vzdělávání a záměru plánovaných online FG (na něž byli následně dotyční pozváni). Účast na některé ze tří online FG nám přislíbilo 24 osob. Další 2 osoby měly zájem o účast na FG, ale nevyhovoval jim termín. 3 osoby měly zájem o účast, vyžádaly si termíny skupin, ale poté se již neozvaly. Nakonec se v první polovině října FG zúčastnilo 19 účastníků (11 mužů + 8 žen), další 3 se těsně před konáním omluvili a 2 účastnice se (bez omluvy) nedostavily.

## Průběh a zjištění FG

Diskusi v každé FG řídil moderátor, dále se účastnil zapisovatel. Moderátoři jednotlivých FG měli k dispozici stejnou osnovu pro vedení rozhovoru, kterou předem společně připravili. Osnova byla chápána jako polostrukturovaná, tzn., bylo možné se od ní odchýlit, některé otázky modifikovat, doplnit nebo naopak vynechat v závislosti na reálném průběhu rozhovoru ve skupině. Osnova zahrnovala témata spojená s předchozími zkušenostmi respondentů, s jejich vztahem ke skautskému vzdělávání i nástin možností/nabídky pro jejich zapojení do skautského vzdělávání v budoucnu.

Diskuse v jednotlivých skupinách se v mnohém shodovaly. Respondenti byli rádi, že jsme se jim ozvali. Obecně mají ke skautskému vzdělávání nadále pozitivní vztah. Jejich možnosti návratu jsou však podmíněny životní situací, osobami tvořícími tým kurzu, potažmo atmosférou těchto týmů a organizační podporou. Níže uvádíme hlavní zjištění, která se objevila napříč skupinami:

### 1. Vysoká časová vytiženost a preference malého zapojení

Mnozí by si dokázali představit svůj návrat, ale spíše v omezené podobě. Respondenti preferují krátké nebo jednorázové formáty spolupráce (1-2 víkendy ročně, popř. jednorázový výstup). Jsou otevření pomoci, ale většinou si nepřejí dlouhodobé začlenění do týmů. Pokud by se zapojili, potřebovali by jasný a časově omezený kontrakt. Mohou vzdělávání doplnit, ale neměli by být chápáni jako klíčový zdroj personální stabilizace týmu. Důvodem jsou zejména rodina, práce a změna životních priorit.

### 2. Důležitost týmu a vztahů

Silně rezonoval názor, že bez dobré „party“ není působení ve vzdělávání lákavé. Část respondentů odešla kvůli neshodám v týmu a uvedla, že najít nové místo působení není jednoduché. Pro některé je klíčový i společný záměr a možnost působit v týmu s ohledem na rodinné potřeby.

### 3. Obavy z kompetentnosti a nových očekávání

Někteří uvedli nejistotu ohledně své aktuální expertízy (to se zdálo být významnou překážkou) či obavy z toho, jak by v krátkých formátech probíhalo ověřování postojových kompetencí s ohledem na to, že s účastníky stráví opravdu krátkou dobu. Naznačovali také určitý konzervatismus v tom, co se má na kurzech přednášet a zkoušet.

#### 4. Potřeba organizační podpory

Opakovaně se objevoval požadavek na centrální technickou podporu (např. práce se skautISem, domlouvání základen, administrativní zázemí). Zaznívala přání, aby krátkodobé zapojení bylo lektorsky jednoduché a přívětivé, a to včetně „baby-friendly“ podmínek.

#### Závěry z FG a telefonického screeningu

Ukázalo se, že samotné pozvání k rozhovorům ve FG bylo pro mnohé respondenty příjemné a motivační. Cílená „kampaň“ směrem k bývalým členům týmů může mít smysl i v budoucnu. K jejich návratu do procesu vzdělávání je ale potřeba vytvořit smysluplný koncept a prostor pro bezpečné začlenění.

FG i screening naznačily, že mezi bývalými členy vzdělávacích týmů existuje ochota se do vzdělávání částečně znovu zapojit, avšak převážně formou krátkodobých a dobře vydefinovaných rolí. Klíčovými podmínkami návratu jsou: tým fungující po lidské stránce, flexibilita, rodinně – zejména k dětem – přívětivé prostředí a dobrá organizační podpora stran organizace, pravděpodobně také příležitost k sebeaktualizaci vzdělavatelů.

Vzhledem k tomu, že jsme oslovovali 60 potenciálních účastníků FG, aby se jich následně (online) dostavilo 19, a vzhledem k tomu, že ve vyjádření respondentů zazněly konkrétní specifické nároky + nejistoty (včetně neochoty přijímat dlouhodobé závazky), nelze očekávat, že by jejich zapojení do vzdělávání přineslo personální řešení nedostatku kapacit, se kterým se skautské kvalifikační vzdělávání potýká. Nicméně cílená nabídka k účasti na konkrétních projektech může být pro některé bývalé vzdělavatele a vzdělavatelky zajímavá. Předpokládáme, že mohou představovat cenné doplnění týmů a zdroj zkušeností.

#### Realizační tým

Na realizaci celého výzkumu se podíleli: Lenka Hašková – Žorža, Filip Hlavinka – Mukóki, Michal Peroutka – Pérák, Radek Procyk – Maverick a Klára Smejkal - Rajče.

Zpráva byla vydána 22. ledna 2026.